

Sygn. akt **IV Ka 1324/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie w IV Wydziale Karnym Odwoławczym
w składzie:

Przewodnicząca: SSO Ryszard Małachowski

Sędziowie: SO Michał Tomala

SO Beata Marzec

Protokolant: Aleksandra Goszczyńska

przy udziale Prokuratora Prok. Okr. Damiana Korczykewicza

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2015 r.

sprawy **L. J. (1)**

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gryfinie

z dnia 20 lipca 2015r. sygn. II K 179/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę L. J. (1) przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gryfinie do ponownego rozpoznania.

SSO Michała Tomala SSO Ryszard Małachowski SSO Beata Marzec

Sygn. akt IV Ka 1324 / 15

UZASADNIENIE

L. J. (1) został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 26 marca 2014r. w sprawie II K 690/13, za czyn popełniony w dniu 7 października 2013r., kwalifikowany z art. 233 § 6 kk, za który na podstawie art. 233 § 1 kk wymierzono karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 16 kwietnia 2015r. w sprawie II K 36/14, za czyny popełnione w dniu 6 października 2013r. i 7 października 2013r., kwalifikowane z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 178a § 4 kk, za które na podstawie art. 178a § 4 kk w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzono karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat;
3. Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 16 kwietnia 2015r. w sprawie II K 517/14, za czyn popełniony w dniu 10 marca 2014r., kwalifikowany z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 178a § 4 kk, za który na podstawie art. 178a § 4 kk wymierzono karę 7 miesięcy pozbawienia wolności; orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat;

4. Sądu Rejonowego w Gryfinie Wydział VI Zamiejscowy Karny z siedzibą w Chojnie z dnia 22 września 2011r. w sprawie VI K 904/10 za czyn popełniony w dniu 5 września 2010r., kwalifikowany z art. 291 § 1 kk, za który na podstawie art. 291 § 1 kk wymierzono karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 4; postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2015r., sygn. akt VI Ko 1129/14, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym z dnia 20 lipca 2015r., sygn. akt II K 179 / 15, Sąd Rejonowy w Gryfinie na podstawie art. 91 § 2 kk połączył kary pozbawienia wolności wymierzone L. J. (1) w sprawach II K 690/13, II K 36/14, II K 517/14 i VI K 904/10 i wymierzył mu karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 5 miesięcy.

Orzekł, iż pozostałe rozstrzygnięcia połączonych wyroków pozostają bez zmian i podlegają odrębnemu wykonaniu.

Na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył okres odbytej kary w sprawie II K 690/13 od dnia 9 lutego 2015 roku do 11 czerwca 2015 roku.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. nr 123 , poz. 1058 ze zm.) oraz § 14 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. W. kwotę 147,20 złotych w tym VAT w kwocie 27,60 złotych tytułem zwrotu kosztów obrony z urzędu w postępowaniu sądowym.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych i obciążył nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając wyrok, na korzyść L. J. (1), w zakresie punktu I części dyspozytywnej tego wyroku. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 396) poprzez niewłaściwe zastosowanie w niniejszym postępowaniu przepisów prawnych dotyczących wyroków łącznych obowiązujących od 1 lipca 2015 roku, mimo że przepisów w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku (wprowadzone ww. ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku) nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem 1 lipca 2015 roku chyba, że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu 1 lipca 2015 roku;

- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 85 § 1 kk, w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku, poprzez jego niezastosowanie, mimo że zasadnym jest jego zastosowanie;

- rażącą niewspółmierność (surowość) wymierzonej skazanemu kary łącznej.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o zmianę punktu I zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Wywiedziona przez obrońcę L. J. (1) apelacja okazała się zasadna. Przeprowadzona kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku łącznego ujawniła błędy Sądu I instancji, które skutkować musiały orzeczeniem Sądu odwoławczego o charakterze kasatoryjnym.

Odnosząc się do podniesionego w apelacji zarzutu obrazę art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r., poz. 396) wskazać należy, że Sąd I Instancji przyznał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I części dyspozytywnej wyroku jest błędne, albowiem omyłkowo zastosował wobec skazanego art. 85 kk w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania uznając, że przepis ten jest korzystniejszy dla L. J. (1) niż powołany przepis w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca

2015r. Tymczasem, jak słusznie podniósł skarżący art. 19 ust. 1 powołanej ustawy nowelizującej stanowi, że przepisów rozdziału IX ustawy, o której mowa w art. 1 (tj. Kodeksu karnego), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed dniem 1 lipca 2015r.), chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. W rozpoznawanej sprawie wszystkie kary jednostkowe, wymierzone w sprawach objętych postępowaniem w przedmiocie wydania wyroku łącznego, orzeczone zostały prawomocnie przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy nowelizującej Kodeks karny, a zatem - jak słusznie podnosi skarżący - brak było podstaw do stosowania art. 85 kk i następnych w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania przez Sąd meriti.

Stwierdzić zatem należy, że badając warunki formalne do wydania wyroku łącznego Sąd I instancji winien był zastosować art. 85 kk i następne, lecz nie – jak to uczynił – w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015r., ale w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015r. Powołany zaś art. 85 kk (obowiązujący do dnia 1 lipca 2015r.) stanowił, że jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregokolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

W konsekwencji, rozstrzygnięcie Sądu I instancji w przedmiocie połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokami opisanymi w punktach: 1, 2, 3 i 4 części wstępnej wyroku łącznego było niewłaściwe, ponieważ przestępstwa osądzone wyrokami wydanymi w sprawach o sygn. akt II K 690 / 13, II K 36 / 14 i II K 517 / 14, zostały popełnione odpowiednio w dniach 07. 10. 2013r., 06 i 07. 10. 2013r. oraz w dniu 10. 03. 2014r., a zatem po dniu 22.09.2011r., to jest po dacie wydania wyroku w sprawie o sygn. akt VI K 904 / 10. Tym samym czyny zabronione przypisane L. J. (1) wyrokami opisanymi w sprawach: 1, 2, 3 i 4 nie mogły wejść w skład jednego realnego zbiegu przestępstw, a wymierzone za nie kary - zostać objęte węzłem kary łącznej. Granicą, która upoważnia i zarazem obliguje do orzeczenia kary łącznej jest pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny i nie jest dopuszczalne połączenie kar orzeczonych za przestępstwa popełnione po dacie pierwszego chronologicznie wyroku z karami orzeczonymi za przestępstwa, które zostały popełnione przed jego wydaniem. Sąd Rejonowy nieprawidłowo zatem przyjął w przedmiotowej sprawie, że cezurę czasową zamykającą realny zbieg przestępstw stanowi data wydania wyroku w sprawie VI K 904 / 10, albowiem czyny objęte wyrokami wydanymi w sprawach o sygn. akt II K 690 / 13, II K 36 / 14 i II K 517 / 14 zostały popełnione po dacie wydania tego wyroku.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić zatem należy, że Sąd Rejonowy, z naruszeniem art. 85 kk i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015r., przyporządkował do ustalonego w punkcie I części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku realnego zbiegu przestępstw czyny objęte wyrokami wydanym w sprawach o sygn. akt: VI K 904 / 10, II K 690 / 13, II K 36 / 14 i II K 517 / 14. Węzłem kary łącznej Sąd meriti winien był objąć jedynie kary jednostkowe orzeczone w sprawach opisanych w punktach: 1, 2 i 3 części wstępnej zaskarżonego wyroku, przyjmując, że pierwszym wyrokiem w rozumieniu art. 85 kk jest wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 26.03.2014r., sygn. akt II K 690 / 13. Nadto, Sąd winien był dostrzec, że, stosownie do treści art. 90 § 2 kk, połączeniu podlegają także orzeczone za zbiegające się przestępstwa zakazy; wobec zaś L. J. (1) w sprawach o sygn. akt II K 36 / 14 i II K 517 / 14 orzeczone zostały zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

W dalszej kolejności wskazać należy, że analiza akt niniejszej sprawy w przedmiocie wydania wyroku łącznego prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji niezasadnie pominął zarówno w części wstępnej zaskarżonego wyroku, jak i w jego części dyspozytywnej, wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 07. 07. 2011r., w sprawie o sygn. akt II K 1 / 11, na mocy którego L. J. (1) została wymierzona, za czyn z art. 292 § 1 kk, popełniony w sierpniu 2010r., w bliżej nieokreślonym dniu od 9 sierpnia 2010r., kara 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywna w wymiarze 80 stawek dziennych po 10 zł każda. Mając bowiem na uwadze, że czyn zabroniony przypisany L. J. (1) wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. akt VI K 904 / 10 został przez niego popełniony w dniu 05. 09. 2010r., a zatem przed datą wydania wyroku w sprawie o sygn. akt II K 1 / 11 (wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie Wydziału VI Zamiejscowego Karnego z siedzibą w Chojnie z dnia 07. 07. 2011r.), Sąd Rejonowy winien rozważyć możliwość połączenia węzłem kary łącznej kar jednostkowych orzeczonych w ww. sprawach przyjmując, że pierwszym wyrokiem w rozumieniu art.

85 kk, stanowiącym granicę czasową dla pozostających w zbiegu realnym przestępstw, jest wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 07. 07. 2011r., sygn. akt II K 1 / 11.

Reasumując stwierdzić należy, że z uwagi na charakter stwierdzonych uchybień, to jest nieprawidłowe objęcie w punkcie I części dyspozytywnej wyroku węzłem kary łącznej kar jednostkowych orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach: 1, 2, 3 i 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku oraz niedostrzeżenie zaistnienia drugiego realnego zbiegu przestępstw obejmującego czyny przypisane L. J. (1) wyrokami wydanymi w sprawach o sygn. akt II K 1 / 11 i VI K 904 / 10, których konwalidowanie w postępowaniu odwoławczym nie było możliwe, na podstawie art. 437 § 2 kpk, uchylono zaskarżony wyrok i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu w Gryfinie do ponownego rozpoznania. Sąd odwoławczy nie był bowiem władny dokonywać w toku kontroli instancyjnej zmiany ustaleń faktycznych, przejawiających się utworzeniem określonych grup zbiegających się przestępstw, z konsekwencjami w zakresie wymiaru kar łącznych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji zbada na nowo przesłanki realnego zbiegu przestępstw zgodnie z art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015r.), z uwzględnieniem uwag naprowadzonych powyżej. I tak, Sąd Rejonowy winien rozważyć możliwość utworzenia realnego zbiegu przestępstw obejmującego czyny zabronione przypisane L. J. (1) wyrokami wydanymi w sprawach o sygn. akt II K 1 / 11 i VI K 904 / 10. Następnie, tworząc kolejny realny zbieg przestępstw, winien przyporządkować do niego czyny, których czas popełnienia nie wykracza poza datę wyrokowania przez Sąd Rejonowy w Gryfinie w sprawie o sygn. akt II K 690 / 13.

Przy wymierzaniu kar łącznych - poza przepisami materialnoprawnymi – Sąd I instancji winien mieć także na uwadze regułę określoną w art. 443 kpk, albowiem obecnie uchylony wyrok łączny został zaskarżony jedynie na korzyść skazanego. Obowiązek respektowania zakazu reformationis in peius oznacza, że suma dolegliwości wynikających ze wszystkich kar łącznych, jakie zostaną orzeczone w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, nie powinna przewyższać tych, które wynikały dla skazanego z uchylonego wyroku łącznego.

SSO Michał Tomala SSO Ryszard Małachowski SSO Beata Marzec